

► Zpráva benátského agenta o dobytí města Buda na Osmanech křesťanskými jednotkami roku 1686

Historický úvod:

Město Buda, resp. Budín (dnes historická část maďarského hlavního města Budapešť), bylo v držení osmanských Turků 145 let. Kdysi neporazitelné sultánovo vojsko se však po neúspěšném obléhání Vídně roku 1683 dostalo do defenzivy a následný protiútok křesťanských vojsk, sjednocených pod papežským dohledem do tzv. Svaté ligy, zaznamenával jeden úspěch za druhým. Do rukou spojené armády, v níž měli hlavní slovo vojevůdci habsburského císaře v čele s Karlem Lotrinským, padalo jedno uherské město za druhým. První obléhání Budy skončilo sice roku 1684 neúspěchem, o dva roky později se útok, vedený 80 000 vojáky, zdařil. O dobytí Budy nadšeně referoval ještě téhož dne i agent benátského vyslance u vídeňského dvora Federica Cornara Francesco Grimani, který byl na rozdíl od svého pána na uherském bojišti osobně přítomen.

Dobytím Budy skončila existence budínského pašalíku, správní oblasti osmanské říše na území uherského království, a přítomnost Osmanů se začala hroutit. Následovalo dobytí dalších měst křesťanskou armádou a řada úspěchů dosáhla svého dalšího vrcholu roku 1688, kdy padl srbský Bělehrad. Zároveň tím vzrostla mezinárodní prestiž členů Svaté ligy – kromě habsburského císaře Leopolda I. také papeže, Benátek a bavorského kurfiřta Maxmiliána II. Emanuela. Boje na čas ustaly až roku 1699, kdy byl mezi císařem a sultánem uzavřen karlovičský mír.

Vydání pramene v originále a dalších jazykových mutacích:

Korespondence benátského vyslance Federica Cornara byla vydána košickým biskupem Zikmundem de Bubicis v německé edici *Berichte des venetianischen Gesandten Friedrich von Cornaro über die Belagerung und Rückeroberung Ofens im Jahre 1686*. *Avvisi del cavaliere Federico Cornaro ambasciatore Veneto circa l'assedio e la presa della fortezza di Buda nell' anno 1686*, Budapest 1891; přeložený dopis se nachází na s. 386 a 387 (č. 43). Digitální verze edice: <https://www.digitale-sammlungen.de/en/view/bsb11472148?page=386,387>.

PŘEKLAD (z italštiny přeložila Jitka Močičková):

Můj nejvznešenější a nejskvělejší pane, pane nejváženější,
Buda je císařova, Všemohoucí Bůh požehnal jeho věci, chvála a zásluhy přináležejí našemu neporazitelnému Lotrinčanovi [Karel Lotrinský]. Pro svou velkorysost je hrdinou našeho století a právem mu náleží všeobecná úcta a vážnost. Razantním útokem jsme ji [Budu] dobyli silou. Na všech stranách se napadení zmohli jen na slabý odpor, ani nebyla vidět statečnost podobná tvrdohlavosti, byli překonáni silou. Opakovaně jsme se prosadili na výhodných místech. Nakonec zůstal jejich útočištěm jen hrad. Tam bylo tisíc a více lidí, po houževnaté obraně byla vyvěšena bílá vlajka, byli přijati v pozdních hodinách, kurfiřt [bavorský kurfiřt Maxmilián II. Emanuel] to dříve neschválil. Máme velmi málo mrtvých, mnoho Turků, nekonečné množství otroků, bohatá kořist, město hoří. A já přes Neuburgha [buď Ludvík Antonín, nebo Karel Filip Falcko-Neuburský] urychleně posílám dárek, protože jsem nikdy nemohl dostat poštu. Říká se, že Comersi odjel; prosím o odpuštění, protože jsem jednal v první řadě samostatně, abych nedehonestoval dobré jméno Benátek. Připojují se nejvznešenější spolubojovníci a já zůstávám

Vaší Excellenci nejponíženější a nejoddanější služebník

Francesco Grimani

V Budě, 2. září 1686

P. S. Neuburgh posílá svého kurýra do Říma přes Benátky.

■ Historické otázky přímé

(odpověď lze nalézt v samotném textu):

1. Vyjmenujte alespoň tři osoby, které se účastnily bojů o Budín.
2. Jak dali Osmané najevo, že se vzdávají?
3. Jakým způsobem komunikovali obléhatelé se zázemím v 17. století?
4. Jak docílil agent Grimani při líčení úspěchu dramatickosti?

■ Historické otázky kontextuální

(otázka vychází z textu, odpověď je třeba nalézt s pomocí dalších textů, např. učebnice, internetu atd.)

1. Kdy a za jakých okolností vznikl budínský pašalík?
2. Kterí vyslanci kromě benátského měli u vídeňského dvora zvláštní, privilegované postavení a proč?
3. Kdy a jak vzniklo dnešní maďarské hlavní město Budapešť?
4. Komu se zodpovídal benátský vyslanec? Kdo stál v čele Benátek?

■ Vazba na rámcový vzdělávací program pro gymnázia:

RVP G: vymezí základní znaky stavovství a absolutismu; uvede konkrétní projevy v jednotlivých zemích a příklady střetů